भोजकः-जिका, भोजकः-जिका, [1]बुभुक्षकः-क्षिका, बोभुजकः-जिका ;

भोक्ता-भोक्त्री, भोजयिता-त्री, बुभुक्षिता-त्री, बोभुजिता-त्री ;

[2]भुञ्जन्-ती, देवदत्तं यज्ञदत्तः-[3]भोजयन्-न्ती, बुभुक्षन्-न्ती ; —

भोक्ष्यन्-न्ती-ती, भोजयिष्यन्-न्ती-ती, बुभुक्षिष्यन्-न्ती-ती ; —

[4]भुञ्जानः, भोजयमानः, बुभुक्षमाणः, बोभुज्यमानः ;

भोक्ष्यमाणः, भोजयिष्यमाणः, बुभुक्षिष्यमाणः, बोभुजिष्यमाणः ;

हुतभुक्, हव्यभुक्, [5]बलिभुक्-बलिभुजौ-[A]बलिभुजः ; — —

भुक्तम्-भुक्तवान्, [6]प्रभुक्तः, भोजितः, बुभुक्षितः, बोभुजितः-तवान् ;

---

1. सन्नन्ते सर्वत्र 'इको झल्' (1-2-9) इति सनः कित्त्वे, धातुजकारस्य षकारे, तस्य 'षढोः कः सि' (8-2-41) इति ककारे च रूपनिष्पत्तिर्ज्ञेया।

2. शतरि, शपो रुधादित्वेन श्नमि, 'श्नसोरल्लोपः' (6-4-111) इति श्नमोऽकारस्य लोपे नकारस्य श्चुत्वेन ञकारे च रूपमेवम्।

3. अभ्यवहारार्थे धातोरस्य ण्यन्तात्, '**निगरण**चलनार्थेभ्यः' (1-3-87) इति शतैव। 'गतिबुद्धि**प्रत्यवसानार्थ**—' (1-4-52) इत्यादिना अणौ कर्तुः णौ कर्मसंज्ञाऽत्रेति विशेषः।

4. '**भुजोऽनवने**' (1-3-66) इत्यनेन अवनभिन्नार्थे आत्मनेपदं शानच्। ण्यन्तेऽपि पालनार्थे शानज्ज्ञेयः। सन्नन्तेऽपि पालनार्थे 'पूर्ववत् सनः' (1-3-62) इति शानज्भवतीति बोध्यम्। धातूनामनेकार्थत्वात्, '**भुञ्जाना** मानुषान् **भोगान्** सर्वकामसमृद्धिनी।' (रामा-अर. 47-4), '**बुभुजे** पृथिवीपालः पृथिवीमेव केवलाम्॥' (रघुवंशे. 15-1) इत्यादिषु, अनुभवार्थेऽपि आत्मनेपदं भवतीति बोध्यम्। स्पष्टमिदं **माधवधातुवृत्तौ**।

5. कर्मण्युपपदे 'क्विप् च' (3-2-76) इति कर्तरि क्विप्। **बलिभुक्**=वायसः।

6. 'आदिकर्मणि क्तः कर्तरि च' (3-4-71) इति कर्तरि क्तः।' '**प्रभुक्तो** गोरसं कृष्णः **प्रभुक्तो**ऽनेन गोरसः।' इति **प्र. सर्वस्वे**। अस्य धातोर्भक्षणार्थकत्वात् 'क्तोऽधिकरणे च ध्रौव्यगति**प्रत्यवसानार्थेभ्यः**' (3-4-76) इति अधिकरणेऽपि क्तप्रत्ययो बोध्यः। **प्रत्यवसानार्थकाः**= भक्षणार्थका धातवः।

A. 'तूष्णीं प्रत्यभिजानते **बलिभुजो** भीताः स्वयूथ्यस्वरान्॥' अनर्घराघवे 4.1.